

1977 AUG 27

ÉLET ÉS IRODALOM

Budapest

027.41

244
Szabó Ervin-bibliográfia

A száz éve született Szabó Ervin műveiről s a vele foglalkozó írásokról eddig két jelentős bibliográfia készült. Egyik sem önállóan jelent meg. Az elsőt a *Litván György* szerkesztette (1958-as) *Szabó Ervin válogatott írásai* című kötetben találhatjuk. Összesen 342 tételben sorolja fel cikkeit, tanulmányait, recenziót, bibliográfiát, publicisztikáit és jegyzeteit. Tíz évvel később — halála ötvenedik évfordulójára — *Remete László* szerkesztett egy Szabó Ervin emlékkönyvet. (Kiadója a róla elnevezett Fővárosi Könyvtár volt.) Ebben a nagy magyar marxista teoretikus újabb kétszáz írását tárta fel, köztük számos névtelenül közreadottat vagy csak szignóval ellátottat. Sokat merített az időközben a könyvtárba került régi Népszava- és Volksstimme-évfolyamokból. A kutatók — köztük leginkább *Soós Pál* kandidátus — 1968 óta is földezték (bizonyított vagy feltételes hitelű) Szabó Ervin-cikkeket. A közel húsz év alatt összegyűlt tetemes anyag most egybegyűjtve önálló életműbibliográfia formájában jelent meg. *Remete László* és *Pataki Ferenc* összszállításában, ismét a könyvtár kiadásában. A jól áttekinthető, könnyen kezelhető, szellemes névmutatóval ellátott kötet az 1977 májusáig felbukkant művek teljes jegyzékét tartalmazza, besorolva megjelenésük időrendjébe.

A könyvtáros Szabó Ervin az első tudományos repertóriumot 1894-ben — még nyolcadikos gimnazista korában —, az ungvári Dayka ön-

képzőköri folyóirataiból és könyveiből készítette el (99 oldalon). Életében megjelent utolsó közleménye pedig egy toborzási felhívás volt; a *Világ* induló tárcarovatához keresett új munkatársakat.

A közel nyolcszáz tételből álló bibliográfia második része az életével és munkásságával, nézeteivel és vitáival, valamint tudományos és politikai jelentőségével foglalkozó tanulmányok, vitairatok, hozzászólások és — anekdoták jegyzéke. Az első reflexió egy Szabó Ervin-recenzióra 1903-ból származik; az ismertést Somló Bódog könyvéről, az Állami beavatkozás és individualizmus-ról készítette. Maga a szerző szól hozzá a bírálathoz a Huszadik Század hasábjain. Ugyanott a recenzens válaszolt. (Az eszmecsere 1973-ban *A szociológia első magyar műhelye* című Gondolat-kötetben újra megjelent.)

A címjegyzék áttekintésekor kitérünk: 1943 és 1948 között igen sokan idézték a történész és szociológus, a nevelő és könyvtáros emlékét, értelmezték tanításait 1949 és 1954 között mindössze hárman foglalkoztak vele.

A szerkesztők — alapos előszavukban — jelzik, hogy a következő években is számítanak újabb művei fölfedezésére. Egy részük orosz, angol és szerb nyelvű fordítás lehet. Létezésükről Szabó Ervinnek még biztos tudomása volt. Mind-egyeddig archívumok mélyén lappanganak.